

Scenariusz nr 6 dotyczący projektu *Metody i sposoby przeciwdziałania mowie nienawiści i fake news – szkolenie dla przedstawicieli i pracowników sektora edukacji nieformalnej.*

Temat: Sprawdzaj newsy, czy to nie fake newsy – jak należy weryfikować informacje dostarczane przez media.

Czas trwania: 60 minut

Cel ogólny: Nauka weryfikowania informacji w mediach.

Cele szczegółowe:

- poszerzenie wiedzy na temat informacji
- rozwój umiejętności krytycznego myślenia
- rozwój umiejętności na temat oceny prawdziwości informacji
- poznanie narzędzia do „filtrowania” nieprawdziwych informacji

Grupa docelowa: scenariusz zajęć jest skierowany do ok. 20 osób wieku od 15 lat.

Metody: praca w grupie, dyskusja, praca indywidualna, refleksja, praca z wykorzystaniem urządzeń mobilnych z dostępem do Internetu.

Materiały: telefony/tablety/laptopy z dostępem do Internetu, rzutnik, głośniki, kartki papieru, długopisy, mazaki, wydrukowane karty CRAAP test (po 1 dla każdego), piłka.

Przebieg:

1. Wprowadzenie (5 minut).

Energizer skojarzenia: grupa tworzy krąg. Uczestnicy rzucają sobie wzajemnie piłkę. Każdy podaje skojarzenie do poprzedniego słowa wypowiedzianego przez osobę, od której otrzyma piłeczkę. Czynność powtarzamy

2. Zadania (40 minut)

1.Wprowadzenie do tematyki zajęć – Wyświetl za pomocą rzutnika, krótki film przedstawiający czym jest fake news i jak go rozpoznać. Link do filmu znajduje się z załączniku 1. (ok. 5 minut)

2.Przedstawienie narzędzia do weryfikacji informacji (craap test), do czego służy i jak go używać. (ok. 10 minut)

3.Następnie należy podzielić grupę na około 4 osobowe zespoły. Poproś każdy zespół o znalezienie artykułu na jeden wybrany temat. Dobierz temat pasujący do grupy. Rozdaj wydrukowane craap testy (załącznik 2.) i rozdaj każdej osobie. Osoby pracują „online” nad otrzymanym materiałem, czyli mogą przeprowadzić pogłębioną analizę materiału – poznać cały artykuł, przejrzeć dokładniej jego źródło, zweryfikować wykorzystane dane, dowiedzieć się czegoś o autorze itd. Ważne jest to, aby sprawdziły, korzystając z podanych w craap teście kryteriów, czy materiał jest wiarygodny, które elementy wskazują na wiarygodność, a które ja podważają. Uczestnicy mogą również zapisywać swoje przemyślenia co ułatwi późniejszą dyskusję. (ok. 20 minut)

4.Poproś każdą grupę aby krótko przedstawiła wyniki swojej analizy. (ok. 5 minut)

3. Ewaluacja/podsumowanie

W trakcie dyskusji, uczestnicy podzielą się swoją opinią na temat samego narzędzia jaki i zweryfikowanych informacji. Ważne aby uczniowie zrozumieli, że każdą informację należy sprawdzać i dopiero wtedy przekazywać dalej.

Materiały dla prowadzącego:

Załącznik 1. Definicja Fake news

Według słownika PWN fake newsy to "nieprawdziwe, fałszywe wiadomości, najczęściej rozpowszechniane przez tabloidy w celu wywołania sensacji, bądź zniesławienia kogoś (najczęściej polityka)". W Cambridge Dictionary czytamy, że to (w przełożeniu na język polski) "fałszywe historie, które wydają się wiadomościami, rozpowszechniane w Internecie lub za pomocą innych mediów, zwykle tworzone w celu wpływania na poglądy polityczne lub jako żart".

Link do filmu: <https://www.youtube.com/watch?v=kxzn6JcPhNY>

Załącznik 2. Craap test i informacje jak z niego korzystać.

Poproś uczniów aby zapoznali się z artykułem, następnie niech przeanalizują cały tekst pod kontem pytań zawartych w teście. Z prawej strony mają miejsce na przemyślenia/wnioski/odpowiedzi. Na podstawie testu stwierdzą na ile wiarygodny jest artykuł. Nie ma w nim skali ocen czy liczby punktów.

CRAAP TEST

		Miejsce na notatki/odpowiedzi
Currency-aktualność informacji	Kiedy informacja została opublikowana?	
	Czy informacja (jeśli nie jest nowa) była aktualizowana?	
	Czy sprawa, dla której zapoznajesz się z tą informacją, wymaga świeższych, aktualnych danych, czy możesz bazować na starszych materiałach?	
	Czy linki (o ile są), umieszone w informacji działają?	
Relevance–istotność informacji względem Twoich potrzeb	Czy informacja w ogóle odnosi się do tematu, którym się zajmujesz albo odpowiada na ważne dla Ciebie pytanie?	
	Dla kogo informacja została przygotowana? Dla jakiej grupy docelowej?	
	Czy informacja jest na adekwatnym dla Twoich potrzeb poziomie? Czy nie jest zbyt podstawowa, ogólnikowa lub zbyt	

	zaawansowana, szczegółowa?	
	Czy przed podjęciem decyzji o skorzystaniu właśnie z tej informacji sprawdziłeś inne źródła informacji ?	
Authority–pochodzenie informacji	Kto jest autorem, wydawcą, źródłem lub sponsorem informacji?	
	Jakie są referencje autora informacji? Z jaką organizacją, podmiotem, instytucją jest związany?	
	Czy autor ma odpowiednie kwalifikacje, aby pisać na ten temat?	
	Czy przy informacji można znaleźć dane kontaktowe, np. nazwę wydawcy, adres e-mail itp.?	
	Czy adres serwisu www, w którym pojawiła się informacja, mówi coś o autorze albo nadawcy (np. URL kończy się na .com, .edu, .gov)?	
Accuracy–wiarygodność, i prawdomówność poprawność informacji	Skąd pochodzi informacja?	
	Czy przekazywane informacje poparte są dowodami?	
	Czy informacja była recenzowana lub cytowana (dotyczy przede wszystkim prac naukowych)?	
	Czy jesteś w stanie potwierdzić chociaż część z podanych informacji w innym źródle lub korzystając ze swojej wiedzy?	
	Czy język lub wymowa całej informacji wskazuje na bezstronność i jest pozbawiona zabarwienia emocjonalnego?	
	Czy w sytuacji znajdują się błędy ortograficzne, gramatyczne lub stylistyczne?	
Purpose–przeznaczenie informacji, powód, dla którego powstała	Po co informacja została stworzona? Aby edukować,	

	informować, zabawiać, namawiać.. ?	
	Czy autor lub osoba finansująca powstanie informacji jasno określił, jaki jest cel informacji?	
	Czy informacja jest przytoczeniem lub opisem faktów, przedstawia opinię czy może ma charakter propagandowy?	
	Czy punkt widzenia prezentowany w informacji sprawia wrażenie bezsronnego i obiektywnego?	
	Czy w informacji dostrzegasz elementy wskazujące na stronniczość, zajmowanie określonego stanowiska, w sprawach związanych z polityką, religią, światopoglądem lub np. przedstawianie perspektywy tylko jednej instytucji lub osoby?	